

Mamajonova Xurshida
Qosimjon qizi
Xalqaro Nordik universiteti
“Iqtisodiyot va Pedagogika” fakulteti dekan muovini

x.mamajanova@nordicuniversity.org
+99899-898-04-47

KARL GUSTAVA YUNG NAZARIYASIDA SHAXS
TUZILISHI

YUNGNING PSIXIKA MODELII

PSIXOLOGIK TURLAR

INDIVIDUALLASHTIRISH

SHAXS ONGSIZLIGI

JUNG ARXETIPLARI

”

Разница между хорошей и плохой
жизнью заключается в том,
насколько хорошо вы идёте сквозь
огонь.

Кларл Юнг

Karl Yungning shaxsiyat nazariyasi

Karl Yungning shaxsiyat nazariyasi asosiy e'tiborni ongli va ongsiz, universal arxetiplar, individuallashtirish jarayoni va psixologik tiplarning o'zaro ta'siriga qaratadi.

Nazariya o'z-o'zini amalga oshirishga erishish uchun shaxsiyatning turli tomonlarini birlashtirishga urg'u beradi va universal va individual dinamikani o'z ichiga oladi.

Bu Myers-Briggs turi ko'rsatkichining asosi bo'lib, keng qo'llaniladigan shaxsiyat testidir.

Psixologik turlar

Karl Yungning psixologik tiplar nazariyasi shuni ko'rsatadiki, odamlar dunyoni to'rtta asosiy psixologik funktsiya - sezgi, sezgi, his qilish va fikrlash - yordamida boshdan kechiradilar va bu to'rt funktsiyadan biri ko'pincha odam uchun ustunlik qiladi.

Ushbu kognitiv funktsiyalarning har biri asosan introvert yoki ekstrovert shaklda ifodalanishi mumkin. Keling, chuqurroq sho'ng'aylik:

Fikrlash (T) va his qilish (F): Bu dixotomiya odamlar qanday qaror qabul qilishiga taalluqlidir. "

O'ylaydigan odamlar mantiq va ob'ektiv mulohazalar asosida qaror qabul qiladilar, hissiyotli odamlar esa sub'ektiv va shaxsiy qadriyatlarga asoslanib qaror qabul qiladilar.

Sezgi (S) va sezgi (N): Bu dixotomiya odamlar ma'lumotni qanday qabul qilishlari yoki to'plashlari bilan bog'liq. Odamlar e'tiborni hozirgi voqelikka, aniq faktlarga va tafsilotlarga qaratadi.

Ular amaliy va tom ma'noda fikr yurituvchilardir. "Intuitiv" odamlar imkoniyatlar, aloqalar va kelajakdagi salohiyatga e'tibor berishadi. Ular ko'pincha mavhum va nazariy fikrlovchilardir.

Ekstroversiya (E) va Introversiya (I): Bu juftlik odamlar energiyani qayerdan olishlari bilan bog'liq.

Extroverts tashqi dunyoga qaratilgan; ular boshqa odamlar va tashqi muhit bilan o'zaro munosabatlardan energiya tortib, ko'proq tashqi va tashqi ko'rinishga ega.

Individuallashtirish

Yungning fikricha, insonning psixologik rivojlanishining maqsadi individuallashtirish - o'z-o'zini anglash, shaxsiyatning turli tomonlarini birlashtirish va ichki potentsialimizni ro'yobga chiqarish jarayonidir.

Bu ongimizning ongli va ongsiz qismlarini birlashtirishni va ko'plab ichki qarama-qarshiliklarni yarashtririshni o'z ichiga oladi.

Individuallik Karl Yungning analitik psixologiyasida markaziy tushuncha bo'lib, o'z-o'zini anglash va o'z-o'zini anglashning butun umrlik jarayonidir. Bu tabiatan siz bo'lishingiz kerak bo'lgan odamga aylanish, noyob salohiyatingizni ro'yobga chiqarish va amalga oshirishdir.

Individuallashtirish jarayonida inson o'z psixikasining turli tomonlarini birlashtirishga intiladi. Bu o'zimizdagi qarama-qarshiliklarni, masalan, ongli va ongsiz, shuningdek, shaxsiyat (biz dunyoga ko'rsatadigan niqob yoki rol) va soya (ongsiz, unchalik ahamiyatsiz) kabi shaxsiyatning turli jihatlarini yarashtrirish va birlashtirishni o'z ichiga oladi.). o'ziga xos tomonlari).

Bu kontsepsiya, shuningdek, anima (erkaklarda ongsiz ayol jihati) va animus (ayollarda ongsiz erkak jihati) ni tan olish va birlashtirishni, shuningdek, o'zlik arxetipi (birlashtiruvchi markaz) donoligini o'z ichiga oladi. psixika). Bu jarayon orqali inson bir butunlik va uyg'unlik holatiga erishishga intiladi.

АНИМА И АНИМУС

Анима представляет собой внутренний образ женщины в мужчине, его бессознательную женскую сторону и идеальный образ матери с другой стороны; в то время как Анимус — внутренний образ мужчины в женщине, её бессознательная мужская сторона и идеальный образ отца. Кроме того эти архетипы несут представление об идеальном партнере и оказывают влияние на его бессознательный выбор. Этот архетип, как считал Юнг, эволюционировал на протяжении многих веков в коллективном бессознательном как результат опыта взаимодействия с противоположным полом. Типичные проявления Анимы в мужском характере – это чрезмерная эмоциональность, чувственность, иррациональная импульсивность. Анимус в характере женщины – это агрессивность, самостоятельности, логика. Юнг настаивал на том, что анима и анимус, как и все другие архетипы, должны быть выражены гармонично, не нарушая общего баланса. Символом этого может служить опять-таки заимствованная с Востока концепция Инь-Янь.

Amaliy nuqtai nazardan, individuallasuv jarayoni o'z-o'zini aks ettirish, tushni tahlil qilish, shaxsiy belgilar va mavzularni o'rganish va o'z-o'zini ongsiz qismlari bilan ongli ravishda o'zaro ta'sir qilishni o'z ichiga olishi mumkin. Bu ko'pincha sezilarli psixologik o'zgarishlar va o'sishni o'z ichiga oladigan transformativ sayohatdir.

Biroq, individuallashtirish har qanday mukammallikka erishishga qaratilgan emas. Buning o'rniga, bu o'zingizning turli tomonlaringizni tan olish, tan olish va birlashtirish haqida.

Bu inson tabiatining paradokslari va murakkabliklarini qabul qilishni va o'zini, kamchiliklarini va hamma narsani tushunish va qabul qilishni rivojlantirishni o'z ichiga oladi.

Shuni ta'kidlash kerakki, Jungning fikriga ko'ra, individuallik tabiiy jarayon va inson hayotining muhim maqsadidir.

Biroq, bu potentsialni to'liq ro'yobga chiqarish uchun ham ongli harakat va ongsiz bilan faol o'zaro ta'sir qilish kerak.

Yungning psixika modeli.

Freyd (va Erikson) singari, Jung psixikani bir qancha alohida, lekin o'zaro ta'sir qiluvchi tizimlardan iborat deb bildi. Ularning uchta asosiysi ego, shaxsiy ongsizlik va kollektiv ongsizlik edi.

Jungga ko'ra, ego ongli ongni ifodalaydi, chunki u inson xabardor bo'lgan fikrlar, xotiralar va his-tuyg'ularni o'z ichiga oladi. Ego asosan o'ziga xoslik va uzluksizlik hissi uchun javobgardir.

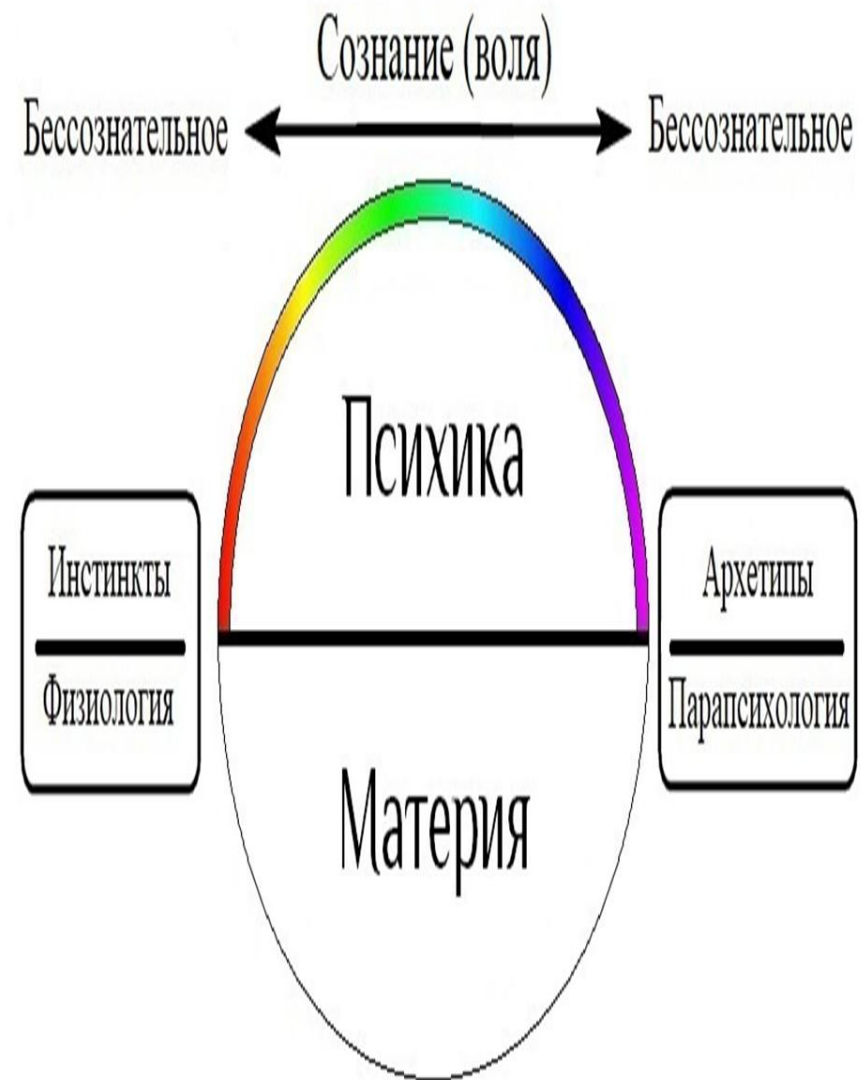
Freyd singari, Yung (1921, 1933) shaxsga nisbatan ongsizning muhimligini ta'kidladi. Biroq, u behush ikki qatlamdan iborat, deb taklif qildi.

Shaxsiy ongsizlik deb ataladigan birinchi qatlam mohiyatan Freydning ongsiz versiyasi bilan bir xil. Shaxsiy ongsizlikda vaqt o'tishi bilan unutilgan ma'lumotlar, shuningdek, bostirilgan xotiralar mavjud.

Jung (1933) komplekslar deb ataladigan shaxsiy ongsizlikning muhim xususiyatini aniqladi. Kompleks - bu bir tushunchaga qaratilgan fikrlar, his-tuyg'ular, munosabat va xotiralar to'plami.

Kompleksga qanchalik ko'p elementlar birlashtirilsa, uning shaxsga ta'siri shunchalik katta bo'ladi. Jung, shuningdek, shaxsiy ongsizlik Freyd o'ylagandan ko'ra yuzaga yaqinroq ekanligiga va Jung terapiyasi qatag'on qilingan bolalik tajribalari bilan kamroq bog'liqligiga ishondi.

Uning fikriga ko'ra, nevrozni tahlil qilishda ham, uni davolashda ham asosiy narsa hozirgi va kelajak edi.

Introvertlar ichkariga yo'naltirilgan; Ular jim va ehtiyotkor bo'lishga moyil bo'lib, fikrlar, ichki his-tuyg'ular, g'oyalar va tajribalardan energiya olishadi.

Bu juftliklar kontekstida ularning har biri o'zining shaxsiyati va xulq-atvori ustidan hukmronlik qilishga moyil bo'lgan "dominant" funksiyaga, shuningdek, dominantni qo'llab-quvvatlash va muvozanatlash uchun xizmat qiluvchi "yordamchi" funksiyaga ega.

Qolgan ikkita funksiya unchalik ahamiyatsiz emas va ular "uchinchi" va "pastki" yoki "to'rtinchi" funktsiyalardir.

Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) - bu Jung g'oyalariga asoslangan shaxsiy so'rovnomma. (www.16personalities.com/ru/lichnost-enfj)

MBTI odamlarning dunyoni qanday idrok etishi va qaror qabul qilishiga oid psixologik imtiyozlarni o'lchash uchun anketadan foydalanadi, ularning javoblari asosida "INFJ" yoki "ESTP" kabi to'rtta harfli turni belgilaydi.

Har bir harf har bir dixotomik juftlikdagi bitta afzallikka mos keladi.

Shuni ta'kidlash kerakki, bu toifalar bizga turli xil shaxsiyat turlarini tushunishga yordam beradi, ammo inson xatti-harakati murakkab va bu toifalar tomonidan to'liq qamrab olinmaydi.

Odamlar ko'pincha turli vaziyatlarda turli xil xususiyatlarni namoyon qiladilar va bu o'zgaruvchanlik bunday modellarda to'liq hisobga olinmaydi.

What's Your Personality Type?

Use the questions on the outside of the chart to determine the four letters of your Myers-Briggs type. For each pair of letters, choose the side that seems most natural to you, even if you don't agree with every description.

1. Are you outwardly or inwardly focused? If you:

• Could be described as talkative, outgoing • Like to be in a fast-paced environment • Tend to work out ideas with others, think out loud • Enjoy being the center of attention	• Could be described as reserved, private • Prefer a slower pace with time for contemplation • Tend to think things through inside your head • Would rather observe than be the center of attention

then you prefer

then you prefer

E
Extraversion

I
Introversion

2. How do you prefer to take in information? If you:

• Focus on the reality of how things are • Pay attention to concrete facts and details • Prefer ideas that have practical applications • Like to describe things in a specific, literal way	• Imagine the possibilities of how things could be • Notice the big picture, see how everything connects • Enjoy ideas and concepts for their own sake • Like to describe things in a figurative, poetic way

then you prefer

then you prefer

S
Sensing

N
Intuition

3. How do you prefer to make decisions? If you:

• Make decisions in an impersonal way, using logical reasoning • Value justice, fairness • Enjoy finding the flaws in an argument • Could be described as reasonable, level-headed	• Base your decisions on personal values and how your actions affect others • Value harmony, forgiveness • Like to please others and point out the best in people • Could be described as warm, empathetic

then you prefer

then you prefer

T
Thinking

F
Feeling

4. How do you prefer to live your outer life? If you:

• Prefer to have matters settled • Think rules and deadlines should be respected • Prefer to have detailed, step-by-step instructions • Make plans, want to know what you're getting into	• Prefer to leave your options open • See rules and deadlines as flexible • Like to improvise and make things up as you go • Are spontaneous, enjoy surprises and new situations

then you prefer

then you prefer

J
Judging

P
Perceiving

ISTJ Responsible, sincere, analytical, reserved, realistic, systematic. Hardworking and trustworthy with sound practical judgment.	ISFJ Warm, considerate, gentle, responsible, pragmatic, thorough. Devoted caretakers who enjoy being helpful to others.	INFJ Idealistic, organized, insightful, dependable, compassionate, gentle. Seek harmony and cooperation, enjoy intellectual stimulation.	INTJ Innovative, independent, strategic, logical, reserved, insightful. Driven by their own original ideas to achieve improvements.
ISTP Action-oriented, logical, analytical, spontaneous, reserved, independent. Enjoy adventure, skilled at understanding how mechanical things work.	ISFP Gentle, sensitive, nurturing, helpful, flexible, realistic. Seek to create a personal environment that is both beautiful and practical.	INFP Sensitive, creative, idealistic, perceptive, caring, loyal. Value inner harmony and personal growth, focus on dreams and possibilities.	INTP Intellectual, logical, precise, reserved, flexible, imaginative. Original thinkers who enjoy speculation and creative problem solving.
ESTP Outgoing, realistic, action-oriented, curious, versatile, spontaneous. Pragmatic problem solvers and skillful negotiators.	ESFP Playful, enthusiastic, friendly, spontaneous, tactful, flexible. Have strong common sense, enjoy helping people in tangible ways.	ENFP Enthusiastic, creative, spontaneous, optimistic, supportive, playful. Value inspiration, enjoy starting new projects, see potential in others.	ENTP Inventive, enthusiastic, strategic, enterprising, inquisitive, versatile. Enjoy new ideas and challenges, value inspiration.
ESTJ Efficient, outgoing, analytical, systematic, dependable, realistic. Like to run the show and get things done in an orderly fashion.	ESFJ Friendly, outgoing, reliable, conscientious, organized, practical. Seek to be helpful and please others, enjoy being active and productive.	ENFJ Caring, enthusiastic, idealistic, organized, diplomatic, responsible. Skilled communicators who value connection with people.	ENTJ Strategic, logical, efficient, outgoing, ambitious, independent. Effective organizers of people and long-range planners.

Shaxsiy ongsizlik

Shaxsiy ongsizlik, Karl Jung tomonidan ishlab chiqilgan kontseptsiya, inson hayotidagi unutilgan yoki qatag'on qilingan, ammo ongsiz darajada ularning xatti-harakatlari va munosabatlariga ta'sir qilishda davom etayotgan barcha ma'lumotlar va tajribalarni anglatadi.

Ongsizning bu tomoni ongli ravishda erisha olmaydigan, ammo ongli bo'lish potentsialiga ega bo'lgan xotiralar, hislar va fikrlarni o'z ichiga oladi. U shuningdek, Jung "komplekslar" deb atagan bunday tarkibning murakkab birikmalarini o'z ichiga oladi.

Bular insonning xulq-atvori va munosabatlariga kuchli ta'sir ko'rsatadigan hissiy birlashmalar yoki g'oyalardir.

Misol uchun, bolalik davrida unutilgan voqea tufayli odam itlardan qo'rqishi mumkin. Bu qo'rquv, garchi ongli ravishda eslab qolmasa ham, shaxsiy ongsizda saqlanadi va odam itlar bilan uchrashganda mantiqsiz reaksiyaga olib kelishi mumkin.

Jungning psixika modelida shaxsiy ongsizlik ongli ong va kollektiv ongsizlik bilan birga mavjud bo'lib, ikkinchisi barcha odamlar uchun umumiy universal arxetiplarni o'z ichiga oladi. Ushbu uch komponent bir-biri bilan o'zaro ta'sir qiladi va insonning umumiy shaxsiyati va xatti-harakatiga hissa qo'shadi.

Jung arxetiplari

Jung arxetiplari Karl Jung tomonidan taklif qilinganidek, kollektiv ongsizlikdan kelib chiqadigan tasvirlar va mavzular sifatida belgilanadi.

Arxetiplar turli madaniyatlarda universal ma'noga ega va tushlarda, adabiyotda, san'atda yoki dinda namoyon bo'lishi mumkin.

Jungga ko'ra (1921):

“Arxetip atamasi meros bo‘lib qolgan g‘oyani bildirish uchun mo‘ljallanmagan, balki tovuq tuxumdan chiqishi, qush o‘z uyasini qurishi, ma’lum turdagi ari motorni chaqishi kabi tug‘ma usulga mos keladigan irsiy faoliyat usulini bildiradi. ganglion. tirtillar va ilonbaliklar Bermud orollariga yetib boradi. Boshqacha qilib aytganda, bu "xulq-atvor namunasii". Arxetipning sof biologik jihati ilmiy psixologiyaning haqiqiy tashvishidir”.

The Lover

The Caregiver

The Ruler

The Creator

The Sage

The Innocent

Archetypes

The Regular Guy/Gal

The Jester

The Wizard

The Hero

The Rebel

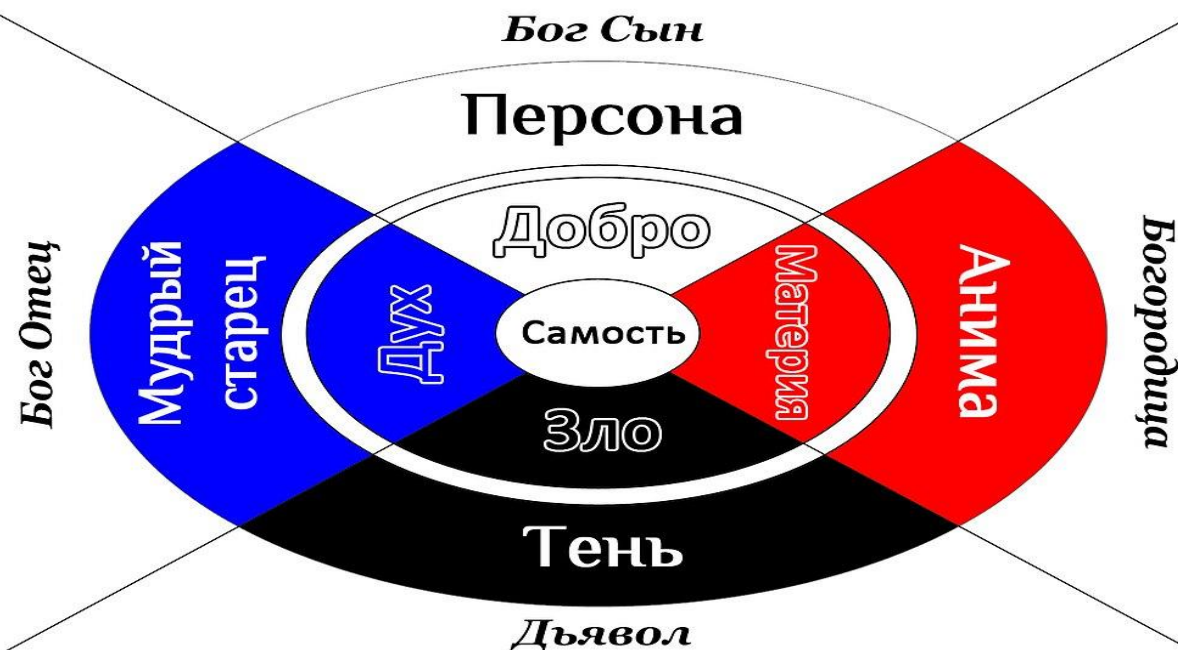

The Explorer

Jung (1947) turli madaniyatlarning ramzlari ko'pincha juda o'xshashdir, chunki ular butun insoniyat uchun umumiy arxetiplardan kelib chiqqan va bizning jamoaviy ongsizligimizning bir qismidir.

Jung uchun bizning ibtidoiy o'tmishimiz inson psixikasining asosiga aylanadi, hozirgi xatti-harakatlarga rahbarlik qiladi va ta'sir qiladi. Jung ko'p sonli arxetiplarni aniqlaganini da'vo qildi, lekin to'rttasiga alohida e'tibor berdi.

Jung bu arxetiplarni O'zini, Shaxsni, Soyani va Anima/Animus deb atadi.

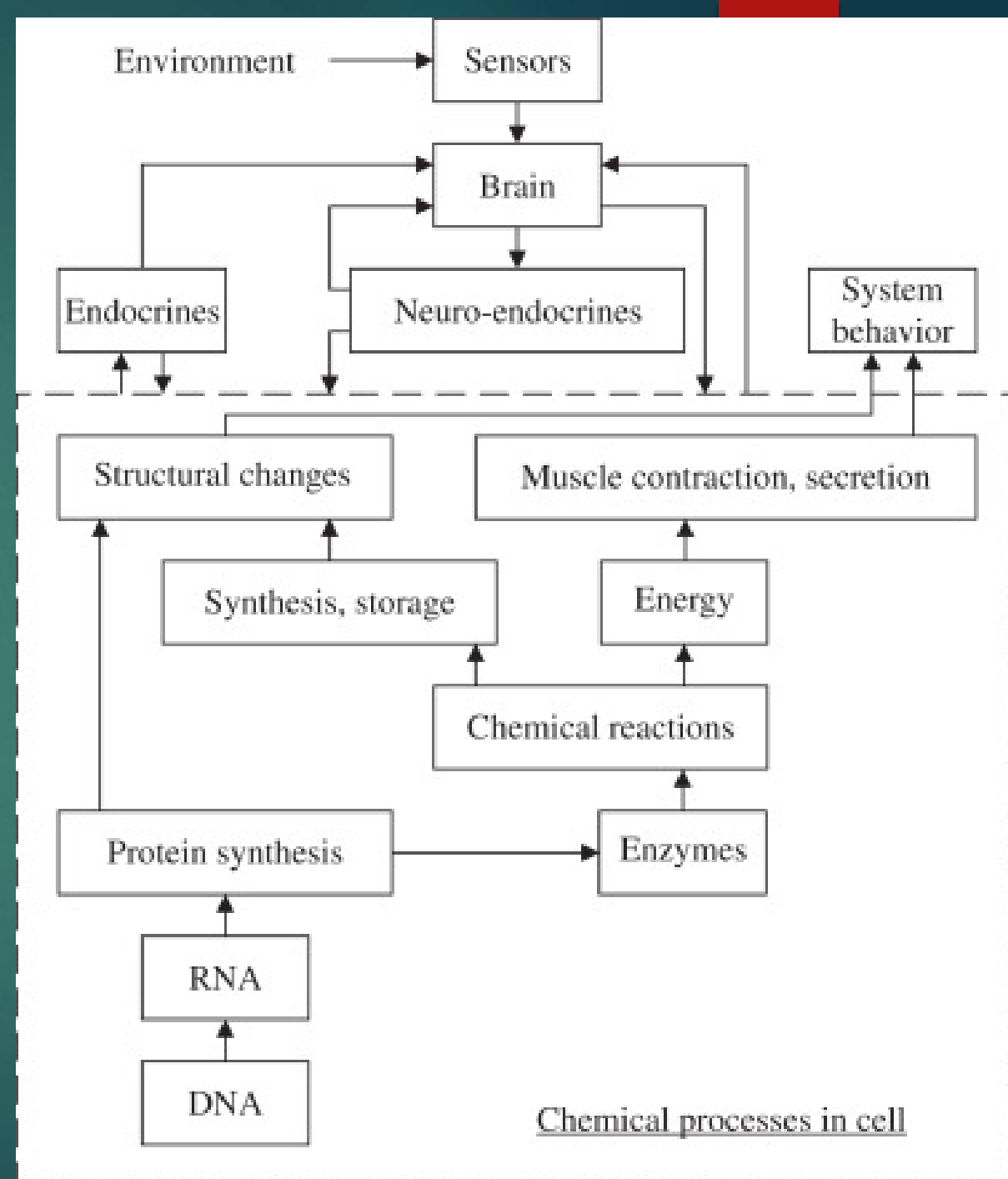

Shaxsning ijtimoiy ustanovkalari

Ijtimoiy ustanovka shaxs xulq-atvorining ichki, anglanmagan yoki qisman anglangan motivlariga kiradi. Masalan, bir kishiga badiiy adabietdan aingan bir guruh asarlar guruhi yoki shu adib yokishini tushunmaidi Usha guruhdan yangi kitob qo`lga kirganda u albatta yokishi kerak degan tasavvurda bo`ladi shu manoda olib qaralganda ijtimoiy ustanovka shaxsdagi anglanmagan munosabatlariga o`xshaydi. Lekin aslida uning tabiati juda murakkabdir. Chunki ijtimoiy ustanovka tushunchasida munosabatlar ham, shaxsiy ma`no ham, baholar sistemasi ham, bilimlar ham o`z ifodasini topadi. Ya`ni ijtimoiy ustanovka shaxsning turli ijtimoiy ob`ektlarga nisbatan munosabat bildirishining ichki mexanizmidir, shu ob`ektlar bilan ishlashga, ularni baholashga hamda ma`lum tarzda idrok qilishga tayorgarlik holatidir.

Each system is composed of many subsystems. For example, the physiological system includes such commonly known subsystems as skeletal, muscular, nervous, digestive, excretory, respiratory, circulatory, metabolic, and many others.

Har bir tizim ko'plab quyi tizimlardan iborat. Masalan, fiziologik tizim skelet, mushak, asab, ovqat hazm qilish, ekskretor, nafas olish, qon aylanish, metabolizm va boshqalar kabi keng tarqalgan quyi tizimlarni o'z ichiga oladi.

Libido nazariyasi

Karl Gustav Yung (1948) libido tushunchasini o'zining ustози Zigmund Freyddan farq qiladigan nozik tushunchani ishlab chiqdi.

Frejd, birinchi navbatda, libidoni jinsiy energiya deb ta'riflagan va uni inson xatti-harakatlarining asosiy motivatori deb hisoblagan bo'lsa, Yung libido ta'rifini kengaytirib, bu talqindan uzoqlashdi.

Jung libidoni shunchaki jinsiy energiya sifatida emas, balki umumiy hayot kuchi yoki ruhiy energiya sifatida ko'rgan. Uning nazariyasiga ko'ra, bu energiya nafaqat jinsiy istaklarimizni, balki ruhiy, intellektual va ijodiy intilishlarimizni ham kuchaytiradi.

Bu bizning barcha harakat va motivatsiyalarimizni o'z ichiga olgan hayotiy energiya to'plamini o'zida mujassam etgan.

Jung psixologiyasida libido individatsiyaning muhim tarkibiy qismidir, ya'ni individuallikni saqlab qolgan holda ongni ongsiz bilan birlashtirish jarayonidir.

Bu jarayon shaxsning umumiy psixologik rivojlanishi va ruhiy salomatligi uchun kalit bo'lib, unda rag'batlantiruvchi ruhiy energiya sifatida libido asosiy rol o'ynaydi.

Freud: Personality has 3 parts

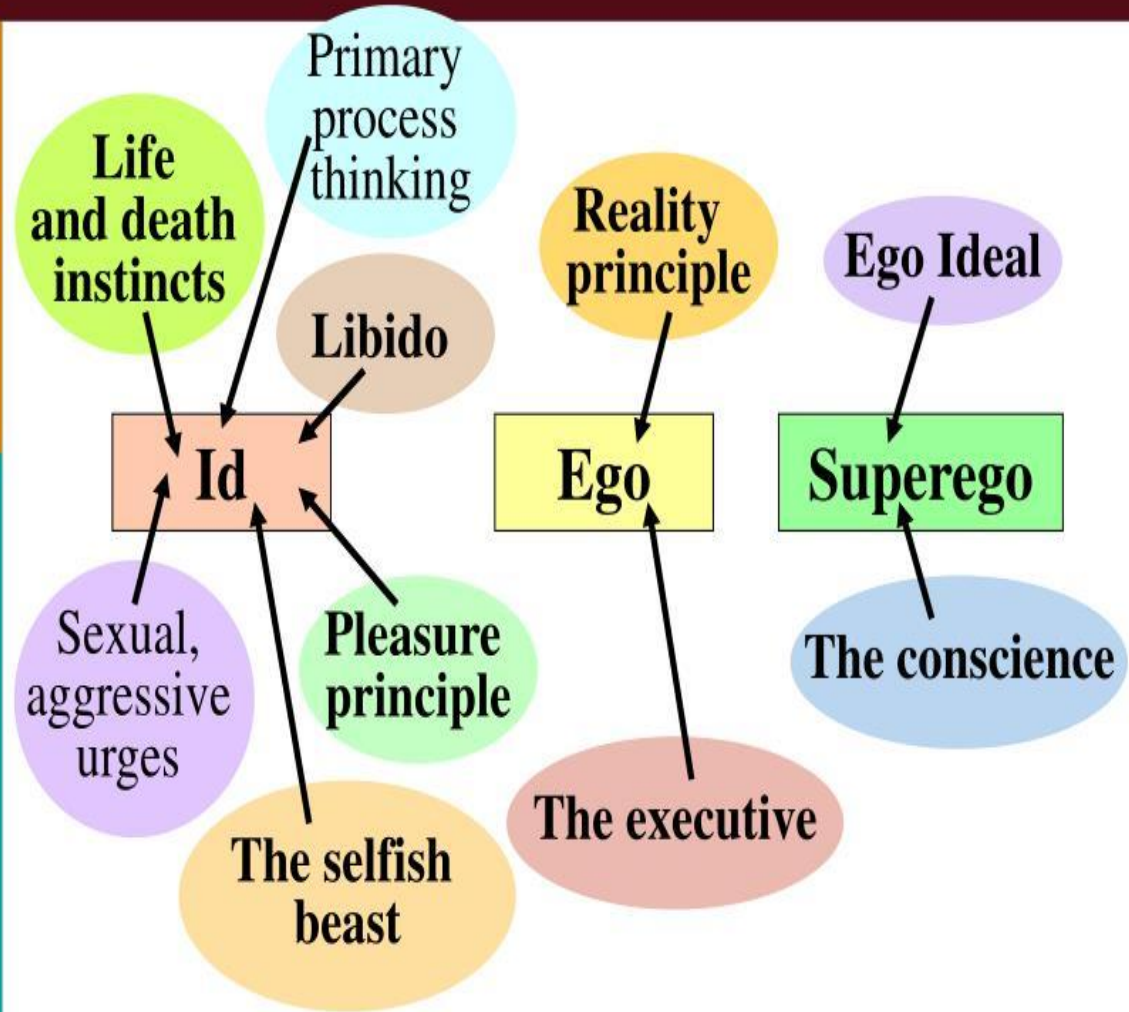
Mojaro va zavq izlash haqida gap ketganda, Jung nazariyasi buni aqliy o'zini o'zi boshqarishning bir qismi sifatida ko'radi. Psixika libidodan inson ichidagi ziddiyatlarni muvozanatlash uchun foydalanadi, muvozanat holatiga intiladi.

Bu energiya o'sish, rivojlanish va moslashish, ichki keskinlik va norozilikni kamaytirish uchun mojaro zonalariga yo'naltiriladi.

Bundan tashqari, bu ruhiy energiya yoki libido bizni o'zimizni anglashimiz va o'sishimizning ajralmas qismi bo'lgan zavq va qoniqishni izlashga undaydi.

Buni, jumladan, ijodkorlik, intellektual rag'batlantirish va ruhiy tajribaga bo'lgan intilishimizda ko'rish mumkin.

Shunday qilib, Jung nazariyasidagi libido inson motivatsion dinamikasini yanada yaxlit tushunishni o'z ichiga oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

Jung, K.G. (1921). Psixologik turlar. K.G.ning to'plam asarlari. Jung, jild. 6 Bollingen seriyasi XX.

Jung, K.G. (1923). Analitik psixologiyaning she'riy san'at bilan aloqasi haqida 1. Britaniya tibbiy psixologiya jurnali, 3(3), 213–231.

Jung, K.G. (1928). Analitik psixologiyaga qo'shgan hissasi. Nyu-York: Harkort Brace

Jung, K.G. (1933). Zamonaviy inson o'z ruhini izlaydi.

Jung, K.G. (1947). Psixikaning tabiati haqida. London: Ark Paperback.

Jung, K.G. (1948). Ertaklardagi ruh fenomenologiyasi. Arxetiplar va kollektiv ongsizlik, 9 (1-qism), 207-254.

Jung, K.G. (1953). Yig'ilgan asarlar. Ovoz balandligi. 12. Psixologiya va kimyo.

Rosler, K. (2012). Arxetiplar biologiyadan ko'ra ko'proq madaniyat orqali uzatiladimi? Arxetipning kontseptualizatsiyasidan kelib chiqadigan savollar. Analitik psixologiya jurnali, 57(2), 223–246.

Seligman, Evropa parlamenti a'zosi (1971). Ixtiyoriylik va fobiyalar. Xulq-atvor terapiyasi, 2 (3), 307-20.

Young-Eisendrath, P. (1995). Jung bilan kurash: noaniqlik qiymati. Psixologik istiqbollari, 31(1), 46-54.